

ved de Taxationsforretninger, der maatte blive afholdte. Men gaar man saa vidt, at man vil tilfige Kreditforeningerne en Statsgaranti af 4 pCt. aarlig Rente af de af de paatænkte Foreninger udstedte Obligationer, saa bliver jeg betenkelig, saa kommer man ind paa en farlig Vej, hvor man ikke ret kan overftue de mulige Følger, og jeg ser ikke, hvorledes det skal være muligt da at modftaa de Fordringer, der andetteds fra vilde gjøre sig gjældende. Ogsaa i Kjøbstæderne sidder der en Befolkning af Smaafolk, som eie et lille Hus, og som kunne døie haardt for at ftaffe de Laan, de kunne trænge til; men har man først gjort det her paatænkte Skridt, ser jeg ikke, hvorledes man vil kunne modftaa de Krav, der fra disses Side vilde blive reiste, thi jeg kan ikke tænke mig, at man skulde ville begunstige Husmandene paa Landet fremfor den mindre helbig stillede Befolkning i Kjøbstæderne. Saa vilde jeg, naar man dog endelig skal den Vej, foretrække, at der fastfattes et aarligt Statstilfud, være sig en større eller mindre Sum, for at lette og konsolidere saadanne Laan. Man har set Antydninger af Benyttelsen af et kommunalt Element ved denne Leilighed, dels for at kunne faae Eiendommene tagerede og saaledes komme til en virkelig Erkjendelse af deres Værdi, dels som Garanti i alt Fald for en Del af Laanet. Dette maatte jeg fraraade. Jeg tror, at de fleste Repræsentanter for en Kommune vilde bede sig fritagne for dette Hverv, og jeg tror heller ikke, at Laantagerne vilde være tjente dermed, thi den Vængtelse og Omhyggelighed, som vilde være tilftede hos Kommunerepræsentanterne for om muligt at undgaa at paadrage Kommunen Tab, og deres Følelse af Ansvar vilde vistnok bevirke, at de færreste Laan vilde komme istand, eller at Laanene i alt Fald kun vilde blive indrømmede efter en saa lille Maalestok, at de Vedkommende ikke kunde være tjente dermed. — Skal man nu endelig ind paa den Vej, som Forslaget peger hen til, ser jeg ikke, at der er nogen Nødvendighed for Oprettelsen af to Kreditforeninger — vi have allerede en hel Del i Forveien — og det forekommer mig, at naar man fik een, som

en Statsgaranti for en Rente af 4 Procent af deres Obligationer. Derjom jeg maatte have Ret i denne Betragtning, saa vilde deraf ogsaa resultere, at disse Laan meget hurtigt maatte tilflyde de Paagjældende, og det er jo ogsaa det, der er saa vigtigt og paatrængende; men hvis Bestemmelsen i § 4 Litra a om, at der skal være anmeldt Interessenter til et Beløb af 500,000 Kr., inden der kan være Tale om at stadfæste Statutterne, og inden Begunstigelserne kunne indtræde, bliver staaende, saa tror jeg rigtignok, at disse Laan ere stubte ud i en temmelig uvis Fremtid. Fra mit Standpunkt skulde jeg ikke have Noget herimod, og det vilde jo foreften ogsaa være et Bevis paa, at Trangen ikke er saa stor, som man har forudsat, at den var. Jeg skal indskrænke mig til disse Bemærkninger. Ogsaa jeg har Sympathi for Husmandsstanden, men jeg tvivler meget om Nødvendigheden af at foretage det foreslaede Skridt og i alt Fald af at gaa saa vidt, som det her er tilfigtet. Jeg skal slutte med den almindelige Bemærkning, som ogsaa, og det gjentagne Gange, er fremkommen fra Ministerbordet, om end ikke med de samme Ord, nemlig: Man vogte sig vel for, at man ikke i sin Iver for at komme denne Samfundsklasse til Hjælp og ftaffe den en let Afgang til Laan, leder den ind i Vanstkeligheder og Forhold, som den ikke tidligere har kjendt, og som den senere vanskelig kan rede sig ud af igjen.

Orenbøll: Det forekommer mig, at den ærede Taler i Slutningen af hans Foredrag kom til et noget andet Resultat end i Begyndelsen. Jeg glædede mig over Begyndelsen af hans Foredrag, fordi han der fremhævede de forskellige Momenter, som efter hans Skjøn — og ogsaa efter mit Skjøn — syntes at godtgjøre Nødvendigheden og Vnskeligheden af dette Lovforslags Fremkomst; men hans Slutningsbemærkning nedflog rigtignok noget mine Forhaabninger i saa Henseende. For mig staar Sagen saaledes, at jeg helst vil slutte mig til de Antydninger, som han fremkom med i Begyndelsen af sit Foredrag.